

Tlačová správa

Názov výstavy: **Uľjana Zmetáková – Retrospektíva (venovaná otcovi)**

Miesto: Galéria umenia Ernesta Zmetáka v Nových Zámkoch

Termín: 1.7. – 21. 8. 2021

Kurátor: Helena Markusková

Významná predstaviteľka slovenskej fotorealistickej maľby, Uľjana Zmetáková (1951) si zachovala kontinuitu tvorby a status solitérky. Zostala verná východiskám, ktoré objavila na začiatku svojej dráhy. Pri formovaní jej hodnotovej orientácie zásadnú rolu zohral jej otec, ťažisková osobnosť slovenskej výtvarnej moderny, zberateľ a zakladateľ Galérie umenia v Nových Zámkoch, Ernest Zmeták (1919 – 2004). Zdieľala s ním názory na umenie, realistické východiská, záujem o kvalitné prevedenie a rôzne výtvarné techniky. Svoju pozornosť však upriamila na skutočnosť sprostredkovanú odlišným spôsobom – fotografickou predlohou. Oslovila ju vecnosť a pravdivosť vyjadrenia, do ktorého vniesla svoj originálny pohľad. Diela Uľjany Zmetákovovej od začiatku charakterizuje *očarenie krásou vizuality*. Neopakovateľné okamihy v nich povýšila na úvahy o bytí. Zdržanlivá krása, meditatívny nádych a metafyzický rozmer nenápadných chvíľ bežnej reality, činia jej diela výnimočnými.

Študovala na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave (1972 – 1977) v prípravke u Ladislava Čemického a na Oddelení voľnej grafiky a knižnej ilustrácie u Oresta Dubaya. Spočiatku sa zamerala na bežné motívy zo svojho okolia: pohľady z okna alebo do interiéru. Skúmala pôsobenie svetla a tieňa, používala netradičné kompozičné výseky, zaujali ju prechody priestorov medzi interiéromi a exteriéromi. Jej erbovým motívom sa stalo zrkadlenie. V priebehu tvorby zmapovala jeho rôzne podoby od premenlivých odrazov na vodnej hladine a povrchu predmetov, cez efemérne javy, po súčasť nadčasovej krajinárskej scenérie.

Uľjana Zmetáková invenčne znovuformuluje tradičné maliarske žánre (krajiny, zátišia, portréty), rozvíja dedičstvo závesného obrazu, zároveň reaguje na stratégiu nájdenej reality v hravých počtách svojim výtvarným nástrojom. Blízky vzťah k otcovi sa prejavuje v dialogickom koncepte tvorby, v analogických motívoch, odrážajúcich jej výsostne originálny pohľad. V poslednom desaťročí majú tieto diela charakter výtvarného dialógu, evokácie spomienok, či metaforických počt. Jej tvorba, prináša mimoriadne konzistentné videnie maliarky, ktorá v mediálnej dobe vyznáva ideu krásy a vznešenosti.

Výstava v Galérii umenia Ernesta Zmetáka v Nových Zámkoch, je stručnou retrospektívou, venovanou jej otcovi. Prevedie tvorbu maliarky od študentských čias, po súčasnosť. Umožňuje nahliadnuť do jej tvorby a spôsobu výtvarného uvažovania. Zároveň je aj odkazom na jej novozámocké prezentácie. Svoju prvú individuálnu výstavu mala v meste v roku 1977 a ďalšiu v roku 2006.

Uľjana Zmetáková vystavuje doma i v zahraničí. Samostatné výstavy mala v Galérii Cypriána Majerníka v Bratislave (1980), v Galérii mesta Bratislavy (1991), na Bratislavskom hrade (2009), v Univerzitnej knižnici v Bratislave, 2016, v Slovenskom inštitúte v Moskve (2018). Zúčastnila sa na medzinárodnom bienále maľby, v Košiciach (1982, 1984), na Celoslovenskej výstave kresby v Považskej galérii v Žiline (1985, 1987), na výstavách Slovenské vizuálne umenie 1970 – 1985, SNG, v Bratislave (2003), Zrkadlo ako nástroj ilúzie, v Nitrianskej galérii v Nitre (2007), Dve podoby Talianska (s Ernestom Zmetákom), v Galérii ForZet v Bratislave (2008), Tolerancia v umení, v Danubiane, Meulensteen Art Museum v Čunove (2009). Reprezentovala Slovensko na Pekingskom bienále v Pekingu (2005, 2009).

Sajtóhír

A kiállítás címe: **Ul'jana Zmetáková – Retrospektív (apámnak ajánlva)**

Helyszín: Ernest Zmeták Művészeti Galéria, Érsekújvár

Időpont: 2021. 7. 1. – 8. 21.

Kurátor: Helena Markusková

A szlovák fotórealista festészet jelentős képviselője, Ul'jana Zmetáková (1951), megőrizte munkássága folytonosságát és a fő irányzatokon kívülálló szolitér státuszát. Hű maradt kiindulópontjaihoz, amelyeket pályája kezdetén felfedezett. Értékrendje kialakulásában meghatározó szerepet játszott apja, a modern szlovák képzőművészet kiemelkedő személyisége, műgyűjtő és az érsekújvári Művészeti Galéria alapítója, Ernest Zmeták (1919 – 2004). Megosztotta művészeti nézeteit, valóságközpontú szemléletét, minőségre törekvését és különféle technikák iránti érdeklődését. Figyelme viszont a másképp, a fénykép által közvetített valóságra irányult. Megragadta e kifejezőmód tárgyilagossága és hitelessége, melyet eredeti szemlélettel gazdagított. Ul'jana Zmetáková műveire kezdettől fogva *a látvány szépsége iránti csodálat* jellemző. A megismételhetetlen pillanatok, átlényegítette a létről való gondolkodássá. Műveit a valóság jelentéktelen pillanatainak visszafogott szépsége, meditatív hangvétele és egyéni stílusa teszik egyedülállóvá.

A Képzőművészeti Főiskolán (1972 – 1977) előbb *Ladislav Čemický* előkészítő osztályában, majd *Orest Dubay* Grafikai és könyvillusztrációs osztályában tanult. Motívumait kezdetben közvetlen környezetéből merítette (*kilátások lakása ablakából, enteriőr részletek*). A fény és az árnyék hatásait vizsgálta, szokatlan képkivágásszerű kompozíciós megoldásokat alkalmazott, a benti és kinti világ közti térség átmenetelei foglalkoztatták. Emblematikus motívuma: a tükröződés. Munkássága folyamán különféle formákban jelenítette meg: a vízfelületen és a tárgyak felszínén vibráló tükröződésektől kezdve, az efemer jelenségeken át, az időtlen tájképek színterének részéig.

Ul'jana Zmetáková újfogalmazza a hagyományos festészeti műfajokat (tájkép, csendélet, portré), folytatja a felfüggesztett kép hagyományát, egyúttal festőeszközeinek címzett játékos tisztelgéseiben, a készen talált valóság, a kisajátítás stratégiájára reagál. Apjához való kapcsolata munkásságának dialogikus formában, eredeti módon megfogalmazott, hasonló motívumokban olvasható. Az utóbbi években műveinek párbeszéd, emlékezés, vagy metaforikus tisztelgés jellege van. Munkássága egy következetes festő szemléletéről tanúskodik aki a mediális korban, a szépség és a fenséges eszményét vallja.

Az érsekújvári Ernest Zmeták Művészeti Galériában rendezett kiállítása, apjának ajánlott retrospektív. Végigvezet pályáján tanuló éveitől kezdve, mostanáig. Betekintést nyújt sokoldalú munkásságába és gondolkodásmódjába. Egyúttal utal korábbi érsekújvári kiállításaira is. Első egyéni kiállítása 1977-ben, a következő 2006-ban volt a városban.

Ul'jana Zmetáková hazai és külföldi kiállításokon szerepel. Önálló kiállításai voltak Pozsonyban (Galéria Cypriána Majerníka, 1980, Galéria mesta Bratislavy, 1991, Pozsonyi Vár, 2009, Egyetemi Könyvtár, 2016). Részt vett a Nemzetközi Festészeti Biennálén, Kassán (1982, 1984), a Szlovákiai rajzkiállításon, Zsolnán (Považská galéria, 1985, 1987), a Szlovák vizuális művészet 1970 – 1985 c. kiállításon, (SNG, Pozsony, 2003), A tükör mint az illúzió eszköze c. kiállításon Nyitrán (Zrkadlo ako nástroj ilúzie, Nitrianska galéria, 2007), Olaszország két arca c. kiállításon (Ernest Zmetákkal), Dve podoby Talianska, Galéria ForZet, Pozsony, 2008), Tolerancia a művészetben (Danubiana, Meulensteen Art Museum, Dunacsuny, 2009). A Pekingi Biennálén, Pekingben Szlovákiát képviselte (2005, 2009).

Press Release

Exhibition Title: **Ul'jana Zmetáková – Retrospective (Dedicated to My Father)**

Location: Ernest Zmeták Art Gallery in Nové Zámky

Date: July 1–August 21, 2021

Curator: Helena Markusková

As a prominent representative of the photorealistic painting genre in Slovakia, Ul'jana Zmetáková (1951) has preserved the creative continuity and the status of being a solitarian. She has stayed true to the foundations she had discovered at the dawn of her career. Her father, Ernest Zmeták—an eminent personality of the Slovak modern art scene, collector and founder of the Ernest Zmeták Art Gallery in Nové Zámky—played an important role in the development of her value principles. Together, they shared kindred views on art, realistic foundations, interest in good workmanship and various art techniques. Ultimately, she set her focus on capturing reality in a different manner—via photography patterns. What appealed to her was the perpetuity and truthfulness of expression—aided by her unique outlook. The works of Ul'jana Zmetáková can be interpreted as ones “captivated by the beauty of visibility.” In these, she elevated exclusive moments to reflections on the being. Modest beauty, a feeling of contemplation and a metaphysical aspect given to subtle moments of commonplace realities—these all make her works truly unique.

She studied at the Academy of Fine Arts and Design in Bratislava (1972–1977), in a prep class led by Ladislav Čemický, and at the Studio of Illustration and Printmaking under Orest Dubay. At first, she concentrated on capturing basic motifs from her surroundings with window and interior views. She explored the exposure to light and shadow, utilized untraditional composition cropping and took interest in spatial transitions between interiors and exteriors. Reflection became her signature motif. As her works progressed, she managed to capture the reflection in different forms—whether it was wavering mirror images on the water and object surfaces, ephemeral phenomena or features of timeless landscapes.

Ul'jana Zmetáková resourcefully reconstructs traditional painting genres (landscapes, still life, portrait), fostering the heritage of the hanging artwork, while reacting to the strategy of a reality discovered in playful homages with her art apparatus. The close relationship with her father can be seen in the dialogical concept of her works and the analog motifs reflecting her absolutely exceptional outlook. Over the last decade, these works have retained the aspects of an art-based dialogue, an evocation of memories and metaphorical homages. Her works deliver an extraordinarily consistent vision of a painter who professes the idea of beauty and splendor in the media age.

The exhibition at the Ernest Zmeták Art Gallery in Nové Zámky is a brief retrospective dedicated to the painter's father, showcasing works ranging from her student years to the most contemporary pieces, all while revealing the artistic intentions behind her creations. The exhibition also serves as a reminder of her past endeavors inside the city of Nové Zámky, where she had her first individual exhibition in the year 1977, followed by another in 2006.

Ul'jana Zmetáková participates in local as well as international exhibitions. Her individual exhibitions were conducted at the Cyprián Majerník Gallery in Bratislava (1980), Bratislava City Gallery (1991), Bratislava Castle (2009), The University Library in Bratislava (2016) and The Slovak Institute in Moscow (2018). She attended the International Biennial of Painting in Košice (1982, 1984), the Worldwide Drawing Exhibition at the Museum of Art in Žilina (1985, 1987) as well as the following exhibitions: “Slovak Visual Arts” (1970–1985) at the Slovak National Gallery in Bratislava (2003), “Mirror as a Tool for Illusions” at the Nitra Gallery in Nitra (2007), “The Two Faces of Italy” (featuring Ernest Zmeták) at the ForZet gallery in Bratislava (2008), “Tolerance in Art” at the Danubiana Meulenstein Art Museum in Čunovo (2009). She also represented Slovakia at the Beijing International Art Biennale in Beijing (2005, 2009).